

کودکان طلاق بی‌پناهند

همین الان در زمینه آزمایش اعتیاد خیلی از کسانی که آزمایش می‌شوند از چرخه تشخیص اعتیاد فرار می‌کنند. این چرخه‌ها تحت مدیریت وزارت بهداشت یا بهزیستی است و سیستم آن نیز قدیمی است...

همین الان در زمینه آزمایش اعتیاد خیلی از کسانی که آزمایش می‌شوند از چرخه تشخیص اعتیاد فرار می‌کنند. این چرخه‌ها تحت مدیریت وزارت بهداشت یا بهزیستی است و سیستم آن نیز قدیمی است و به همین دلیل راه‌های زیادی برای فرار از آن وجود دارد بنابراین حتی اگر دادگاه بتواند رأساً خودش در این امور وارد عمل شود و بلافاصله پس از تشکیل پرونده طلاق، اعتیاد والدین را تشخیص دهد نیازمند آزمایشگاه‌های مجهز، تخصصی و پیشرفته است.

این داستان را به شکل خبر حوادث در روزنامه‌ها لابد خوانده اید و می‌دانید. داستان: «مرد معتاد، وقتی همسرش طلاق گرفت و رفت با دختر کوچکش در خانه ماند. دختر کوچک بی‌دفاع + پدر معتاد در یک خانه بدون هیچ حفاظی برای دخترک. > حق دارید؛ هزاران پرسش اکنون در ذهن تان نشست. پاسخ یکی را فقط می‌توانیم بدهیم. ادامه داستان: «پس از مدتی، مرد به هر راهی که فکرش - فکر علیش - می‌رسید متوسل شد تا همسرش را به خانه برگرداند. زن، نمی‌توانست به خانه‌ای که مردی معتاد و بداخلاق داشت برگردد؛ برنگشت.>

کودک- موجود ضعیفی که قدرت دفاع از خود را ندارد- شخصیت اول تقریباً تمام حوادث خانوادگی، اختلافات زناشویی و تعداد قابل توجهی از حوادث جنایی است. تعداد حوادث از این نوع، کم نیست گرچه هنوز به مرز فاجعه نرسیده است اما نشان می‌دهد که کودکان در خانواده‌های دارای یک یا دو شخصیت نامتعادل، در معرض آسیب‌های روحی و جسمی فراوانی هستند که چون از سوی اعضای اصلی خانواده پدر یا مادر- در محیط امن خانه به آن‌ها تحمیل می‌شود کسی را یارای جلوگیری از این حوادث نیست مگر یکی.

قانون شاه کلید حل مسأله

تا نام قانون به میان می‌آید ما معمولاً به یاد مجازات و تنبیه مجرمی می‌افتیم که باید حساب کاری را که کرده پس بدهد اما این ساده‌ترین و ابتدایی‌ترین وظیفه‌ای است که بر دوش قانون است و جنبه‌های دیگری از کارکرد قانون باید همزمان با کارکرد تنبیهی آن فعال شود تا سایه امنیت بر سر کودکان حتی در فضای بسته خانه بیفتد. جمشید پورحسینی کارشناس مسائل اجتماعی در این زمینه می‌گوید: «یکی از کارکردهای قانون و قوه قضائیه ایجاد امنیت و آسایش در جامعه است و این هدف وقتی به دست می‌آید که قانون برای پیشگیری از جرائم هم فکر کرده باشد. در واقع قانون با روش‌های پیشگیرانه فرصت ارتکاب جرم علیه کودکان را از والدین خطاکار می‌گیرد.» او در پاسخ به این پرسش که: «چه راهی وجود دارد که حضانت فرزند پدری معتاد یا مادری روانی به او سپرده نشود» می‌افزاید: «البته در کشور ما در این زمینه راه‌هایی پیش‌بینی شده است. به عنوان مثال اگر از جانب مادر درخواست شود، دادگاه مسأله تبدیل حضانت را بررسی و احراز صلاحیت می‌کند.»

شاید بدیهی‌ترین کاری که دادگاه‌های خانواده هنگام رسیدگی به پرونده‌های اختلافات خانوادگی می‌توانند انجام دهند خصوصاً در پرونده طلاق‌هایی که به دلیل وجود اعتیاد یا بیماری روحی و روانی یکی از والدین گشوده می‌شود، این است که در صورت برخورد با چنین پرونده‌هایی پیش از هر اقدامی برای تعیین تکلیف حضانت کودکان بی‌دفاع تدبیر کنند اما بر اساس قوانین موجود اگر یکی از طرفین برای بررسی صلاحیت حضانت درخواست تعیین صلاحیت نکند کودک معمولاً به پدر سپرده می‌شود.

پورحسینی در این زمینه نیز می‌گوید: «احراز صلاحیت والدین برای حضانت فرزندان به شکل خودجوش در دادگاه خانواده انجام نمی‌شود و برای این موضوع ما نیاز به راهکارهایی داریم اما این نکته هم مهم است که کار تشخیص صلاحیت نیازمند بررسی عمیق و تخصصی است» او توضیح می‌دهد: «همین الان در زمینه آزمایش اعتیاد خیلی از کسانی که آزمایش می‌شوند از چرخه تشخیص اعتیاد فرار می‌کنند.

این چرخه‌ها تحت مدیریت وزارت بهداشت یا بهزیستی است و سیستم آن نیز قدیمی است و به همین دلیل راه‌های زیادی

برای فرار از آن وجود دارد از جمله این که اگر فرد معتاد 48 ساعت دارو مصرف نکند اثر آن از بدنش بیرون می‌رود و در آزمایشگاه قابل تشخیص نیست یا برخی داروها وجود دارد که با مصرف آن، فرد معتاد غیر معتاد نشان داده می‌شود بنابراین حتی اگر دادگاه بتواند رأساً خودش در این امور وارد عمل شود و بلافاصله پس از تشکیل پرونده طلاق، اعتیاد والدین را تشخیص دهد نیازمند آزمایشگاه‌های مجهز، تخصصی و پیشرفته است. برای تشخیص دقیق مشکلات روحی نیز دادگاه‌ها حالات روانی افراد را در لحظه بررسی می‌کنند و امکان تشخیص مدت‌دار و تخصصی این مسائل برای دادگاه‌ها فراهم نیست و نهایتاً تنها کاری که دادگاه می‌کند این است که اگر مادر درخواست حضانت نکند، کودک را به‌جای این که به بهزیستی و مراکز بازپروری بفرستد به پدرش بسپرد. »

آموزش خانواده‌ها

براساس رویه‌های موجود، قضات دادگاه‌ها با تکیه بر جنبه‌های حقوقی نظر می‌دهند و به جنبه‌های دیگر پرونده‌ها نمی‌پردازند. پورحسینی با تکیه بر این نکته می‌گوید: «ما همچنان در زمینه‌های روانشناسی و پزشکی قوی نیستیم و شاید به توجه بیشتری از سوی قضات نیاز باشد.» کرمی قاضی یکی از دادگاه‌های خانواده در این زمینه می‌گوید: «در کنار همه کارهایی که باید بشود آگاهی خانواده‌ها بسیار مهم است؛ برخورد خوب والدین، صبر و تحمل و رعایت دوران کودکی کودکان از جمله مسائلی است که خانواده‌ها به آن توجه نمی‌کنند. بهتر است که رسانه‌ها روی این موضوعات کار کنند و به کسانی که طلاق می‌گیرند آگاهی بخشی کنند.»

او می‌افزاید: «یکی از مسائلی که در پرونده‌های حوادث مربوط به کودکان طلاق با آن زیاد روبه‌رو می‌شویم این است که وقتی بچه‌ها نزد یکی از والدین- مثلاً پدر- می‌مانند به‌خاطر نبود مادر آنقدر پرخاشگری و به قول خودمان شیطنیت می‌کنند که پدر در یک لحظه کنترل از دست می‌دهد و بچه را یا شکنجه می‌دهد یا به قتل می‌رساند بنابراین والدین طلاق گرفته هم باید برای نحوه رفتار با فرزندشان آموزش ببینند.»

منبع: روزنامه ایران